

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У
БЕОГРАДУ
Гж бр. 5611/2017
24.05.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Светлане Беговић-Пантић председника већа, Зорице Булајић и Сање Пејовић чланова већа, у парници тужиоца АА чији је пуномоћник адвокат АБ, против тужене Републике Србије, Министарство правде коју заступа Државно правобранилаштво из Београда, Немањина 22 – 26, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П бр. 714/16 од 05.06.2017. године, у седници већа одржаној дана 24.05.2018. године донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П бр. 714/16 од 05.06.2017. године у делу става првог изреке којим је обавезна тужена Република Србија, Министарство правде да тужиоцу АА на име накнаде штете исплати износ од 16.366.261,00 динара, као и законску затезну камату на износ од 8.834.216,89 динара од 05.06.2017. године до исплате, и у ставу трећем изреке и у овом делу жалба тужене Републике Србије, Министарство правде **ОДБИЈА**, као неоснована.

ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Вишег суда у Београду П бр. 714/16 од 05.06.2017. године у преосталом делу става првог изреке тако што се **ОДБИЈА** захтев тужиоца АА да се обавезе тужена Република Србија, Министарство правде да тужиоцу исплати законску затезну камату на износ од 16.366.261,00 динара за период од 27.07.2015. године па до 04.06.2017. године, као и законску затезну камату на износ од 7.532.044,11 динара од 05.06.2017. године па до исплате, као неоснован.

СВАКА странка сноси своје трошкове поступка по жалби.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и

обавезана тужена да му исплати на име накнаде штете износ од 16.366.261,00 динара, по основу накнаде штете за незаконито продат стан аа, са законском затезном каматом почев од 27.07.2015. па до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде штете исплати износ од 1.227.436,50 динара као противвредност исплаћених 15.000,00 евра са законском затезном каматом почев од 27.01.2014. године. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова поступка исплати износ од 1.076.400,00 динара.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавила тужена побијајући је у ставу првом и трећем изреке из свих законских разлога.

Тужилац је одговорио на жалбу тужене

Испитујући побијану пресуду у границама прописаним чланом 386 ЗПП, апелациони суд је оценио да је жалба тужене делимично основана.

У проведеном поступку првостепени суд није учинио ниједну битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности.

Пресудом Општинског суда у Сопоту П бр. 168/99 – 94 од 17.05.2000. године обавезани су тужени "АА" и АА да тужиоцу АА1 солидарно плате на име накнаде штету настале на његовом мотоциклу у саобраћајној незгоди дана 26.04.1992. године износу од 27.108,00 динара са затезном каматом од 01.04.1994. године и да му накнаде трошкове поступка у износу од 18.221,00 динара. Против овакве пресуде тужени АА није изјавио жалбу те је ова пресуда према њему постала правноснажна.

Други тужени "АА" је пак изјавио жалбу те је о захтеву тужиоца АА1 према њему правноснажно одлучено пресудом истог суда П бр. 252/05 – 94 од 20.06.2006. године којом је тужени "АА" обавезан да тужиоцу накнади материјалну штету коју је претрпео на његовом мотоциклу у саобраћајној незгоди дана 26.04.1992. године у износу од 147.599,00 динара са законском затезном каматом од 20.03.2006. године па до исплате, као и трошкове поступка у износу од 156.510,00 динара. Из образложења пресуде произилази да је висина штете утврђена у складу са чланом 189 став 2 Закона о облигационим односима, а према ценама на дан доношења одлуке. Истовремено је одбијен приговор пресуђене ствари уз образложење да су тужени "АА" и АА солидарни дужници и као такви прости супраничари тако да сваки од њих одговара за целу штету и да се испуњењем обавезе од стране једног солидарног дужника обавеза гаси и према осталим дужницима. Ова пресуда је постала правноснажна 27.09.2007. године а тужени "АА" је дана 18.07.2006. године извршио своју обавезу из ове пресуде и тужиоцу АА1 исплатио 312.115,87 динара на име досуђене накнаду штете, обрачунате камате и трошкова спора.

Предлогом од 19.05.2004. године извршни поверилац АА1 покренуо је против извршног дужника АА, овде тужиоца поступак принудне наплате новчаног потраживања досуђеног му пресудом Општинског суда у Сопоту П бр. 168/99 – 94 од 17.05.2000. година продајом непокретности извршног дужника стан аа. Извршење је одређено решењем И бр. 732/04 од 14.06.2004. године. Решењем ИПВ бр. 1963/09 од 29.09.2004. године одбијен је приговор извршног дужника којим је оспорио

сразмерност средства извршења и извршне тражбине и предложио да се извршење спроведе обуставом новчаних средстава која му исплаћује Фонд ПИО (пензија) и продајом покретних ствари дужника чијом продајом се може наплатити извршна тражбина и истовремено предложио прекид извршног поступка до окончања парнице која се води против његовог солидног дужника "АА". Приговор је одбијен са позивом на права извршног повериоца прописана чланом 30 тада важећег ЗИП (Службени лист СРЈ бр. 28/2000).

Након што је преостали солидарни дужник накнаде штете из саобраћајне незгоде, која се десила дана 26.04.1992. године, "АА" исплатио оштећеном, извршном повериоцу АА1 износ досуђен правноснажном пресудом од 20.06.2006. године извршни дужник, овде тужилац обавестио је поднеском од 17.10.2007. године извршни суд о извршеној исплати сматрајући да је овом исплатом престало потраживање накнаде штете које се принудно наплаћује у овом извршном поступку. Извршни дужник је поново, поднеском од 26.11.2012. године, обавестио извршни суд да је обавеза извршног дужника престала исплатом извршеном од стране "АА", солидарног дужника. Потом је поднеском од 28.11.2012. године предложио обуставу поступка извршења. О овм предлогу није одлучено али је извршни суд одбио захтев за отклањање неправилности поступка извршења 19.03.2013. године.

У поступку спровођења овог извршења дана 10.06.2010. године решењем о продаји И бр. 15083/2010 непокретност извршног дужника, стан аа продат је купцу за цену од 5.750.000,00 динара. Вредност стана извршног дужника у време извршене продаје износила је 12.233.328,80 динара, а његов дуг према извршном повериоцу 1.983.912,00 динара (главни дуг од 27.108,00 динара са затезном каматом од 01.04.1994. године и трошкови поступка од 18.221,00 динара) како произилази из налаза и мишљења судских вештака, које као стурчне и објективне прихвата и овај суд. Од цене остварене јавном продајом тужиоцевог стана 2010. године дана закључком о намирењу од 21.06.2013. године, 3.399.112,91 динара је исплаћено извршном дужнику, овде тужиоцу а износ од 2.220.192,09 динара је на име дуга по извршној исправи исплаћено извршном повериоцу. Стан је и предат купцу у својину.

Код оваквог стања у списима правилно је првостепени суд, применом чланова 172, 185 и 189 став 1 Закона о облигационим односима, обавезао тужену да тужиоцу накнади штету коју је претрпео спровођењем извршења у предмету И бр. 15083/2010.

Наиме извршном исправом, правноснажном пресудом П бр. 168/99 – 94 од 17.05.2000. године обавезан је тужени АА, овде тужилац да тужиоцу, оштећеном АА1, солидарно са "АА" накнади материјалну штету у износу од 27.108,00 динара са затезном каматом од 01.04.1994. године. Ради наплате овог новчаног потраживања поверилац АА1 је 2004. године покренуо извршни поступак и као средство и предмет извршења определио продају непокретности извршног дужника АА. Извршни суд је усвојио овакав предлог и одредио извршење продајом стана аа. Извршни дужник је у приговору против решења о извршењу предложио да суд замени средство и предмет извршења тако што ће се новчано потраживање наплатити обуставом и преносом новчаних средстава која дужник остварује по основу пензије, као и продајом покретних ствари извршног дужника. Извршни суд је предлог извршног дужника за измену средства и предмета извршења одбио, са позивом и на члан 30 тада важећег ЗИП те наставио спровођење извршења које је окончано продајом дужниковог стана.

Оваквим поступањем извршног суда, код његовог овлашћења из члана 137 ЗИП који прописује да суд може одредити да се извршење спроведе на другој непокретности, а не на оној на којој је поверилац предложио извршење, или другом средству извршења ако постоји знатна несразмера између вредности непокретности и износа потраживања, а друга непокретност или средство извршења су довољни за остварење потраживања у поступку спровођења извршења, дошло је до повреде права на мирно уживање имовине извршног дужника, овде тужиоца из члана 58 Устава Србије и члана 1 Протокола 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода јер је његов стан продат ради наплате потраживања које није било сразмерно вредности стана.

Наиме имајући у виду вредност дуга зарад чијег намирења је продат стан који представља и дом извршног дужника, овде тужиоца и пропуст извршног суда да размотри средства извршења која су за дужника била мање оптерећујућа (обустава пензије и продаја покретних ствари), то у конкретном извршном поступку није постигнута правична равнотежа између циља који се желео постићи (наплата дуговања извршног повериоца) и мере коју је предузео извршни суд. Тиме је орган тужене повредио право извршног дужника на мирно уживање имовине зајамчено чланом 58 Устава Србије и чланом 1 Протокола 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода.

Овим одредбама сваком физичком лицу загарантовано је право на несметано уживање своје имовине, као и да га нико не може ње лишити осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права, чиме се не утиче на право државе да примењује законе које сматра потребним да би се регулисало коришћење имовине у складу са општим интересима или да би се обезбедила наплата пореза или других дражбина. Из ове одредбе произилази да свако мешање државе у право на мирно уживање имовине мора бити законито и мора служити легитимном јавном или општем интересу, а мора постојати и правична равнотежа између јавних и приватних интереса. Ограничење права на имовину ради наплате дуга у извршном поступку је законом дозвољено због чега се у конкретном ради о легитимном циљу државе, али оно мора бити у мери која је пропорционална циљу које се жели остварити. Право на мирно уживање имовине захтева постизање правичне равнотеже између општих интереса државе и основних права појединаца.

То у конкретном значи да се у сваком извршном предмету мора водити рачуна да услед мешања државе у право на мирно уживање имовине не дође до пребацавања претераног и непропорционалног терета на појединца. Приликом оцене испуњености ових услова треба направити равнотежу између права државе да слободно процењује којим средством и којим предметом ће се извршење спровести и последица извршења у погледу права на мирно уживање имовине. У том контексту титулару права на мирно уживање имовине мора се омогућити да оспори меру којом се држава меша у уживање његовог права. Овакав став изнет је и у више одлука Европског суда за људска права (Васкрсић против Словеније, Љускај против Хрватске).

Како је извршном суду било познато да се извршење у овом случају могло спровести на средствима на рачуну извршног дужника и продајом покретних ствари, а то средство извршења је свакако за извршног дужника мање оптерећујуће него што је продаја стана у којем он живи то је одбијањем да измени средство и предмет извршења орган тужене повредио право на мирно уживање имовине тужиоца, као извршног

дужника које му је гарантовано члано 58 Устава Србије и чланом 1 Протокола 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода.

Због пропуста у раду органа тужене да постигне правичну равнотежу између легитимно циља државе да се меша у имовину и права на мирно уживање имовине извршног дужника за тужиоца, извршног дужника је настала штета у висини разлике између тржишне вредности његовог стана и износа који му је исплаћен у извршном поступку. Стога је тужена, чији орган је учинио наведени пропуст у обавези да овако претрпљену штету накнади тужиоцу у складу са члановима 172 и 185 Закона о облигационим односима.

Одлука првостепеног суда садржи јасне разлоге о битним чињеницама због чега се њена правилност може испитати и због чега у поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, на коју се неосновано указује у жалби тужене.

Тврдње тужене да је у поступку погрешно означен орган тужене јер Министарство правде није одговорно за штету која је резултат незаконитог рада суда неосноване су обзиром да се спор води поводом поступања органа тужене за чију организацију и рад је надлежано Министарство правде обзиром на одредбу члана 9 Закона о министарствима.

Неосновани су жалбени наводи тужене да је првостепени суд пропустио да утврди ко је одговоран за штету и у чему се састоји неправилан или незаконит рад јер је првостепени суд у поступку утврдио да је штета за тужиоца настала у поступку извршења које је спроводио суд из чега је правилно закључио да је тужена одговорна пошто је штету проузроковао њен орган. Штета је за тужиоца настала услед у том поступку извршене повреде његовог права на имовину због чега је правилно првостепени суд оценио да су испуњени услови из члана 172 Закона о облигационим односима за одговорност тужене.

Жалбени наводи којима се износе примедбе на налаз и мишљење судског вештака ВВ у погледу утврђења тржишне вредности стана указивањем да је вредност стана већ утврђивана у извршном поступку без утицаја су на другачију одлуку. Ово из разлога што је вештак као вредност стана утврдио његову тржишну вредност на да продаје 16.04.2010. године када је за тужиоца и настала штета у смислу члана 186 Закона о облигационим односима.

Међутим погрешно је првостепени суд применио материјално право одлучујући о захтеву за исплату затезне камате.

Чланом 279 став 1 Закона о облигационим односима прописано је да на доспелу а неисплаћену уговорну или затезну камату, као и на друга доспела повремена новчана давања не тече затезна камата, изузев када је то законом одређено, док је ставом 2 истог члана прописано да на износ неисплаћене камате може се захтевати камата од дана када је суду поднесен захтев за њену исплату. Из ових законских одредби произилази да тужилац за период доцње може обрачунати камату и тако обрачунату камату углавничити, приписати главном дугу, у ком случају камата може тећи на износ главног дуга, али не од доспелости до исплате већ од првог наредног дана након углавничења до коначне исплате. Такође затезна камата на износ неисплаћене доспеле затезне камате

не може се тражити све док не престане главно потраживање из ког произилази.

Стога тужиоцу на износ накнаде штете од 8.834.216,89 динара, у складу са чланом 186, 189, 277 и 279 Закона о облигационим односима, припада законска затезна камата од дана доношења одлуке 05.06.2017. године, а не од дана вештачења како то погрешно утврђује првостепени суд.

Правилна је и одлука о трошковима поступка, јер је донета правилном применом члана 154 и 155 ЗПП. Њена висина правилно је обрачуната правилном применом Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и таксене тарифе из Закона о судским таксама према успеху тужиоца у спору

Са свега изнетог, на основу члана 390 ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке док је на основу члана 394 тачка 4 ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

Истовремено је, на основу члана 165 став 1 ЗПП, одлучено о трошковима другостепеног поступка.

Обзиром да тужена није успела са жалбом а да трошкови одговора на жалбу нису били нужни за одлучивање о жалби то, у смислу члана 153 ЗПП ни једна странка нема право на трошкове поступка по жалби па је стога одлучено као у ставу другом изреке ове пресуде.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА
Светлана Беговић Пантић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић